

ՀԱՆԴԵՍ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

ԸՇԼԿԵՐՏԸՑ ԽՈՒՐԸՏԵԸՆ ՎԵՐԺԵՐԸՆԻՆ

ՈՐ Ի ՓԱՐԻՁ

Ուրիշ գիտութիւնն ու ճշմարիտ իմաստութիւնը թէ սուրբ գիրք և թէ արտաքին իմաստասէրք իրաւամբք նմանցուցեր են լուսոյ, և տգիտութիւնն ու տխմարութիւնը թանձր խաւարի: Գիտութեան պայծառութիւնը վայելող ազգաց բարեբաղդութիւնը հարկաւ օրէ օր կ'աւելնայ, վասն զի անով է որ ուղիղ ճամբան կը տեսնեն, ամէն տեսակ վտանգներէ ըստ կարի զգուշանալով առաջ կ'երթան, մէկզմէկ ալ առաջ կը տանին: Իսկ տգիտութեան խաւարին մէջ տարակուսած մարդկանց վիճակը շատ ցաւալի է, որովհետեւ չեն կրնար իմանալ թէ իրենց բռնած ճամբան ո՞ր կը հանէ, անդադար աս դիտան դին կը զարնուին, զանազան փոսերու մէջ կ'իյնան ու կ'ելեն, և իրենց քաջած փորձանքներն ու կործանմունքը շատ անգամ իրարու յանցանք համարելով իրար նախատելով ու արհամարհելով թշուառ կեանք մը կ'անցընեն:

Եր ազգին մէջ թէ որ գիտութեան լուսոյն յստակ աղբիւրը, այսինքն քրիստոնէական սկզբանց վրայ հաստատուած դաստիարակութիւնը, առատապէս բխէ ու ծաւալի, անշուշտ կրնանք յուսալ որ տգիտութեան խաւարը փարատի, խուճկութիւնները վերջանան, վտանգները հեռանան, խաղաղութիւնը տիրէ, սէրն ու միաբանութիւնը զօրանայ, բարոյական և նիւթական կենաց երջանկութիւնն ալ որչափ որ կարելի է այս արտասուաց հովտիս մէջ շատ մարդիկ

ձեռք ձգեն ու վայելեն: Իսկ եթէ այս յոյսը չըլլայ, ուրիշ կերպով գծուար բան, մանաւանդ թէ անհնարին բան է քաջալերել ու պողաբեր ընել ազգային վարժարանաց և դպրոցաց մէջ աշխատող դաստիարակաց և աշակերտաց ջանքը. ան ատեն լուսաւոր կենաց բարեբաղդութիւնները աւելի ալ հեռու կը մնան մեզմէ, և խաւարային վիճակի վտանգները քանի կ'երթան կը շատնան:

Ազգային բարեկարգ վարժարանները պէտք է որ մէյմէկ ջահ՝ մէյմէկ ճրագ ըլլան, որ իրենց լոյսը ազգին վրայ տարածելով տգիտութե խաւարը փարատեն. ասոր տարակոյս չկայ. և մենք կ'ուզենք հաւտալ առանց երկբայութեան թէ անոնցմէ են նաև Սաֆայէլեան և Սուրատեան վարժարանները, վասն զի չենք կրնար չտեսնել անոնց հին և նոր աշակերտացը վրայ, չեմ ըսեր քանի մը պակասաւորաց ու թերավարժից, այլ լաւերուն և ընտիրներուն վրայ, այն լուսաւոր մտածմունքը՝ խօսակցութիւնը ու մարդավարութիւնը, որով անոնք տգէտներէն յայտնապէս կը զատուին, մանաւանդ թէ իրենք ալ մէյմէկ այնպիսի պայծառ ջահեր կ'երևնան՝ որ զանազան կրից փոթորիկներէն չեն մարիր, այլ և զտգէտս կրնան լուսաւորել խոհական խրատներով և խաղաղասէր վարմունքով:

Եւ այսպիսի խորհրդածութիւններ բնական կերպով մը կուգան մտքերնիս նաև այս տարի, որ Սուրա-

տեան Ս արժարանիս աշակերտներէն տասուիրնք հոգի տարեկան հանդիսաւոր հարցաքննութենէն ետքը փառաւորապէս իրենց հայրենիքը կը գառնան։ Սրչափ տարբեր են ասոնք ալ այն վիճակէն՝ յորում կը գտնուէին հոս եկած ատեննին, և յորում թերևս պիտի մընային եթէ եկած չըլլային։ Թող հայրենիքը և արժանաւորութիւն ճանցող բարեօրէն անձինք վկայեն և ուրախակից ըլլան մեզի։

Սենք կը համարինք որ եթէ այս մեր ընտիր սաները իրենց առած դաստիարակութեան սկզբունքները անարատ պահեն, և լաւ խոհական խրատները յօգուտ անձանց և ազգին ըստ արժանոյն ի գործ դնեն, վարժարանիս վերատեսուչներուն և կամ անոնց ճշմարիտ բարեկամացը աշխատանք չմնար՝ իրենք զիրենք պաշտպանելու որ և իցէ զըպարտութեան դէմ։ Եւ սակայն թերևս անօգուտ չէ նորէն հոս հրատարակել վարժարանիս Յայրաբարութեան համառօտ մէկ քաղուածը, որով ուզողը կը հասկընայ թէ որչափ բարիք կընայ յուսացուիլ այս կանոններովս կըրթուած աշակերտներէ՝ յօգուտ բարոյական յառաջադիմութեան ազգին, և ի հաւատարիմ ծառայութիւն իւրաքանչիւր տէրութեանց որոնց հպատակներն են։

ԲԱՂՈՒԱԾ ԵԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆԻՆ

ՈՐ Ի ՓԱՐԻՁ

ԲԱՐԵՅԻՇԱՏԱԿ ազգասէրն Բլա Սամուէլ Սկրտիչ Սուրատ իւր վեհանձնական առատաձեռնութեանը նպատակ դրած էր մեր ազգին բարոյական և ուսումնական լուսաւորութիւնը։ Եւ նպատակին դիւրաւ հասնելու մտքով կամեցաւ որ իւր հիմնելու վարժարանին հոգաբարձութիւնը Սենտիկ եղած Սխիթարեան Սիաբանութեան յանձնուի, և նոյն վարժարանին մէջ

որք և աղքատ հայազգի տղաք ձրի, և ունեւորները տարեկան թոշակ մը վճարելով դաստիարակուին։

Եւս կարգաւորութենէն որոշ կերպով կ'իմացուի բարերարին ունեցած երկու տեսակ գովելի դիտաւորութիւնը։ մէկը այս՝ որ իր բարիքը վայելողները բարեպաշտ քրիստոնէական, ըզգուշաւոր քաղաքական ու ճշմարիտ ազգասիրական դաստիարակութիւն մը ընդունին։ և մէկալը՝ որ այս բարեաց մասնակից եղողները ըստ կարի բազմութիւն ըլլան, և անով ալ ազգը աւելի շուտ լուսաւորուի։

Սխիթարեան Սիաբանութիւն անտնօրինելի պարտք մը կը ճանչնայ իրեն այսպիսի աստուածահաճոյ դիտաւորութեան մը ճիշդ և հաւատարիմ գործադիր ըլլալ։ ուստի հետագայ բարոյական՝ ուսումնական և տնտեսական կանոններով կը մատակարարէ այս ազգային բարիքը։

Ա. ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՔ

Քրիստոնէական բարեպաշտ դաստիարակութիւնը ուղիղ բարոյականի մի միայն հիմն է։ անոր համար վարժարանիս աշակերտները ամէն կիրակի և տօն օրեր հոովմէական ուղղափառ հաւատոյ վարդապետութեանց և բարի վարուց վրայ խրատ և կրթութիւն կը լսեն։ վարժարանիս մատրանը մէջ ամէն հինգշաբթի և կիրակի, ինչպէս նաև ազգային սրբոց տօներուն և ուրիշ նշանաւոր օրեր, հանգստեան ամսոյն մէջ ալ ամէն օր, սուրբ պատարագին առաջիկայ կ'ըլլան, առաւօտ և իրիկուն միաբանական աղօթքներ կը կատարեն, ամիսը մէյ մը սուրբ խորհրդոց մօտենալով կը խոստովանին ու կը հաղորդուին, և ատեն ատեն Փարիզու եկեղեցեաց հանդէսներուն ներկայ կը գտնուին։

Քաղաքական խոհեմ և զգուշաւոր կրթութիւնը յայտն է որ աշակերտք կը սորվին ամենայն խոնարհութեամբ հրեանադիւ միշտ քաղաքական և եկեղե-